

Statistica structurală (Inovarea în industrie și servicii)

Metadate

Biroul Național de Statistică (BNS)

1. Informație de contact

1.1. Subdiviziunea responsabilă din cadrul BNS

Direcția statistica structurală

1.2. Persoana de contact

Oxana Mocanu, șef direcție

tel.: +373 22 40 30 88; 067770085

e-mail: mocanu.oxana@statistica.gov.md

2. Actualizarea metadatelor

2.1. Ultima certificare a metadatelor

21.06.2021

2.2. Ultima actualizare a metadatelor

21.06.2021

3. Prezentarea statistică

3.1. Descrierea generală

Cercetarea statistică privind inovarea are ca obiectiv colectarea datelor privind întreprinderile inovatoare, tipul inovărilor și inovatorilor, cifra de afaceri a produselor noi sau produselor îmbunătățite, cheltuielile privind activitățile de inovare.

Baza metodologică pentru statistica inovărilor servește Manualul Oslo, care determină structura, conținutul și metodologia cercetării statistice. Acest manual a fost realizat în comun de EUROSTAT (Biroul pentru statistici al Comisiei Europene) și Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) pe baza experienței țărilor avansate în domeniul inovărilor.

Conform recomandărilor Eurostat cercetarea statistică privind activitatea de inovare se realizează o dată la doi ani și are la bază chestionarul comunitar „Community Innovation Survey”. Pentru cercetarea activității de inovare a întreprinderilor din Republica Moldova au fost preluați doar indicatorii care sunt obligatorii conform Regulamentului CE nr. 995/2012, fără includerea indicatorilor opționali.

Sfera de cuprindere a cercetării statistice privind inovarea este reprezentată de întreprinderile care desfășoară activități în industrie și servicii. Întreprinderile au fost selectate în funcție de mărimea acestora după numărul de salariați.

Cercetarea statistică exclude întreprinderile cu activitățile economice: agricultura, construcții, comerțul cu amănuntul, administrația publică, învățământul, sănătatea și asistența socială, activități de recreere și de agrement, alte activități de servicii.

N-au fost incluse în cercetare întreprinderile din stânga Nistrului și municipiul Bender.

3.2. Concepte și definiții

3.2.1. Definiții

Inovarea reprezintă introducerea în întreprindere a unui produs, proces, metodă de organizare sau metodă de marketing, noi sau semnificativ îmbunătățite. Inovarea trebuie să aibă caracteristici sau intenții de utilizare noi sau care furnizează o îmbunătățire semnificativă față de ceea ce a fost anterior utilizat sau vândut de către întreprindere.

Există patru tipuri de inovări: de produs, de proces, de organizare, de marketing.

Inovarea de produs reprezintă introducerea pe piață a unui bun sau serviciu nou sau semnificativ îmbunătățit, cu privire la capacitățile sale, ușurința în utilizare, componente sau sub-sisteme. De exemplu înlocuirea unor materii prime cu altele având caracteristici îmbunătățite (textile respirabile, amestecuri ușoare dar rezistente, materiale plastice nepoluante pentru mediul ambiant); introducerea unor componente noi sau îmbunătățite la liniile de produse existente (sisteme de frânare ABS, sisteme navigabile GPS în echipamentul de transport, camera față / verso încorporate în telefoane mobile, sisteme de fixare pentru îmbrăcăminte).

Inovarea de proces corespunde implementării unui proces de producție, unei metode de distribuție sau unei activități suport, noi sau îmbunătățite semnificativ. De exemplu instalarea unor tehnologii de fabricare noi sau îmbunătățite, cum ar fi echipament de automatizare sau senzori care pot regla procesele; echipament nou necesar pentru produse noi sau îmbunătățite.

Inovarea de organizare reprezintă implementarea unei metode de organizare noi în practicile de afaceri ale întreprinderii (inclusiv în gestionarea cunoștințelor), în organizarea locului de muncă și a relațiilor externe, care nu a mai fost folosită înainte de întreprindere. De exemplu prima introducere a unor stimulente pentru performanță individuală sau de grup; reducere sau creștere în structura ierarhică de luare a deciziilor.

Inovarea de marketing reprezintă implementarea unui concept de marketing nou sau o strategie de marketing care diferă semnificativ de metodele de marketing existente în întreprindere și care nu a mai fost utilizată înainte în întreprindere. De exemplu utilizarea internetului pentru comercializarea unui tip de produs se consideră inovare de marketing, iar a doua utilizare pentru alt tip de produs nu mai este deja o inovare.

Întreprinderi inovatoare sunt întreprinderile care au lansat produse (bunuri sau servicii) noi sau semnificativ îmbunătățite pe piață, sau au introdus procese noi sau semnificativ îmbunătățite, sau noi metode de organizare sau de marketing.

Cheltuielile pentru activitatea de cercetare-dezvoltare (C-D) proprie, cuprind activitățile întreprinse de întreprindere, pentru a crea cunoștințe noi sau pentru a rezolva probleme științifice sau tehnice (include dezvoltarea proprie de programe de calculator - software care respectă aceste cerințe). Se cuprind cheltuielile curente, care includ cheltuielile privind forța de muncă și cheltuielile de capital care includ clădiri și echipament specific utilizat pentru cercetare-dezvoltare.

Cheltuielile pentru activitatea C-D externă cuprind activitățile de cercetare-dezvoltare pe care întreprinderea le-a contractat în afară altor întreprinderi indiferent de forma de proprietate.

Cheltuielile pentru achiziții de utilaj, echipament și software includ achiziționarea de utilaj, echipament, software și clădiri pentru a fi utilizate pentru produse noi sau îmbunătățite semnificativ.

Cheltuieli pentru achiziții de cunoștințe existente de la alte întreprinderi sau organizații includ achiziția de know-how existent, drepturi de autor, invenții brevetate și nebrevetate, etc, de la alte întreprinderi sau organizații pentru dezvoltarea produselor și proceselor noi sau îmbunătățite semnificativ.

Cheltuieli pentru alte activități inovatoare includ: formarea profesională proprie sau externă pentru personal, pentru dezvoltarea și/sau introducerea produselor și proceselor noi sau îmbunătățite semnificativ, activități proprii sau contractate pentru introducerea pe piață a inovărilor, inclusiv cercetarea de piață și lansarea de publicitate, activități de design sau pentru schimbarea formei sau aspectului bunurilor sau serviciilor, alte activități proprii sau contractate cum ar fi: studii de fezabilitate, testări, dotare, inginerie industrială pentru implementarea produselor și proceselor noi sau îmbunătățite.

3.2.2. Unitatea de măsură

Datele exprimate în valori absolute sunt prezentate (indicatorii valorici) – în lei.

Datele exprimate în valori relative sunt prezentate în %.

3.3. Sistemul de clasificare

Clasificări și nomenclatoare utilizate:

Clasificatorul Activităților Economice a Moldovei (CAEM-2), armonizat cu NACE Rev.2, aprobat prin Ordinul BNS nr.28 din 07 mai 2019;

Clasificatorul unităților administrativ-teritoriale al Republicii Moldova (CUATM), aprobat prin Hotărârea

Departamentul Moldova-Standard nr. 1398-ST din 03.09.2003.
3.4. Sfera de cuprindere
3.4.1. Acoperirea sectorială
<p>Cercetarea statistică privind inovarea în întreprinderi acoperă sectoarele economice în conformitate cu CAEM-2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - industria extractivă (diviziunile 05 - 09); - industria prelucrătoare (diviziunile 10 - 33); - producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (diviziunea 35); - distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (diviziunile 36 – 39); - comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete (diviziunea 46); - transport și depozitare (diviziunile 49 - 53); - informații și comunicații (diviziunile 58 – 63); - intermediari financiare și asigurări (diviziunile 64 - 66); - activități profesionale, științifice și tehnice (diviziunile 71 - 73); <p>Activitățile economice care fac obiectul cercetării au fost stabilite în conformitate cu anexa nr. 2, secțiunea 3 din Regulamentul Comisiei Europene (CE) nr. 995/2012.</p>
3.4.2. Populația statistică
Populația ce face obiectul prezentei cercetări este considerată colectivitatea unităților active și include exhaustiv toate întreprinderile cu 10 salariați și peste, care au activități economice conform CAEM-2, vedeți p.3.4.1.
3.4.3. Geografică
Cercetarea 1-INOV se desfășoară în întreaga țară fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender.
3.4.4. Temporală
Cercetarea 1-INOV oferă serii de timp începând cu anul 2015.
3.5. Nivelul de dezagregare
<p>Datele rezultate din cercetarea 1-INOV sunt dezagregate după:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ tipuri de activități; ▪ tipuri de inovări; ▪ pe clase de mărime a întreprinderilor: mici, mijlocii și mari, (după numărul mediu de salariați); ▪ profil teritorial (regiunile; Nord, Centru, Sud, mun. Chișinău, UTA Găgăuzia);
3.6. Periodicitatea diseminării
O dată la doi ani.
3.7. Termenele limită de prezentare (diseminare)
Luna decembrie după perioada de referință.
3.8. Revizuirea
Datele sunt finale la diseminare.
3.9. Perioada de referință
Perioada de referință a chestionarului constituie 2 ani calendaristici. Ultima perioadă de referință pentru care sunt disponibile datele statistice este 2019-2020.
4. Colectarea și procesarea datelor
4.1. Sursa de date
4.1.1. Cercetări statistice
Cercetarea statistică Inovarea în industrie și servicii (1-INOV).

4.1.2. Surse administrative
Baza de date a situațiilor financiare anuale.
4.1.3. Estimări
Nu se aplică.
4.2. Caracteristica cercetării statistice/surselor administrative
4.2.1. Obiectiv și scurt istoric
<p>Cercetarea statistică privind inovarea în mediul de afaceri se efectuează pentru colectarea datelor despre întreprinderile inovatoare, tipul inovărilor și inovatorilor, cifra de afaceri a produselor noi sau produselor îmbunătățite, cheltuielile privind activitățile de inovare.</p> <p>Pentru prima dată cercetarea a fost realizată în anul 2017 în care s-au colectat datele pentru perioada de referință 2015-2016.</p>
4.2.2. Unitatea statistică
Unitatea de observare în cercetare este întreprinderea , care este definită ca fiind cea mai mică unitate legal constituită, care dispune de autonomie decizională și este organizată ca să desfășoare, în unul sau mai multe locuri, una sau mai multe activități pentru producerea de bunuri și servicii.
4.2.3. Cercul unităților cuprinse în cercetare
Cercul unităților cuprinse în cercetare este determinat de mărimea întreprinderii și de activitatea principală a acesteia. Toate întreprinderile cu 10 sau mai mulți salariați din oricare dintre sectoarele specificate în p. 3.4.1 sunt incluse în cercetare.
4.2.4. Periodicitatea cercetării
O dată la doi ani
4.2.5. Colectarea datelor
Colectarea datelor se efectuează de către Oficiile Teritoriale pentru Statistică (OTS) pe suport de hârtie. Chestionarele completate sunt prezentate de către întreprinderi în adresa organelor teritoriale de statistică după locul de înregistrare a întreprinderilor. OTS efectuează verificarea primară a datelor și introducerea acestora în sistemul informațional de introducere și prelucrare a datelor pe serverul BNS. Prelucrarea ulterioară și generalizarea datelor se realizează în cadrul BNS.
4.3. Procesarea și compilarea datelor
4.3.1. Validarea datelor
<p>Se aplică câteva reguli pentru analiza și asigurarea calității datelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Controlul matematic al datelor; • Controlul logic al datelor; • Compararea datelor cu datele similare din situațiile financiare; • Stabilirea unor limite maxime pentru anumiți indicatori (de exemplu: pentru cifra de afaceri, valoarea cheltuielilor, etc).
4.3.2. Compilarea/extrapolarea datelor
Extrapolarea datelor nu se aplică.
4.3.3. Ajustările
Nu se efectuează.
4.3.4. Asigurarea calității
<p>Asigurarea calității datelor statistice, se bazează pe respectarea Principiilor Fundamentale ale Statisticii Oficiale, aprobate de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 29 ianuarie 2014, prevăzute și în Legea Republicii Moldova cu privire la statistica oficială nr. 93/2017.</p> <p>În activitatea de producere a informației statistice, BNS acordă importanță primordială asigurării calității înalte a datelor.</p> <p>În acest scop, o serie de măsuri de asigurare a calității sunt realizate la fiecare etapă a procesului statistic:</p>

în procesul de organizare a cercetărilor statistice, colectare, procesare, generalizare a informației statistice.

Eforturi importante sunt depuse pentru asigurarea plenitudinii și calității prezentării datelor de către respondenții incluși în cercetările statistice.

Se scot la iveală datele eronate, inconsistențele și datele suspicioase în vederea verificării și corectării acestora.

Datele primare sunt verificate și analizate privind coerența internă (în cadrul chestionarului), precum și cu datele disponibile din alte cercetări statistice și surse de date administrative.

Pentru asigurarea calității datelor primare, sunt oferite consultații responsabilelor din OTS, precum și respondenților pentru explicarea definițiilor și modului de completare a chestionarului.

4.4. Precizia datelor

4.4.1. Rata de non-răspunsuri

Rata non - răspunsurilor pentru perioada de referință 2017-2018 a constituit cca 2%.

4.4.2. Erori de eșantionare

Nu se aplică.

5. Comparabilitate și coerență

5.1. Comparabilitatea internațională

Cercetarea I-INOV este organizată conform standardelor europene în domeniul statisticii întreprinderilor: Regulamentul Comisiei Europene (CE) nr. 995/2012, care implementează Decizia nr.1608/2003/CE a Parlamentului European și a Consiliului, privind producția și dezvoltarea statisticilor comunitare în domeniul științei și al tehnologiei. Baza metodologică pentru statisticile referitoare la inovație este Manualul Oslo, realizat în comun de EUROSTAT (Biroul pentru statistici al Comisiei Europene) și Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE).

5.2. Comparabilitatea în timp

Indicatorii relativi (%) ce caracterizează structura fenomenelor economice și procesele inovatoare în industrie și servicii sunt comparabili în timp.

5.3. Coerența cu alte statistici

Este asigurată coerența cu datele respective ale statisticilor de sector.

6. Mandatul instituțional (baza normativ-juridică)

Activitatea BNS se bazează pe respectarea Constituției Republicii Moldova, Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017 (în continuare Legea nr.93/2017), alte acte legislative și normative, ordinele și dispozițiile conducerii BNS.

Legea cu privire la statistica oficială reglementează organizarea și funcționarea sistemului statisticii oficiale și stabilește cadrul juridic pentru dezvoltarea, producerea, diseminarea și coordonarea statisticii oficiale (art.1).

Art. 5 al Legii stipulează că producerea informației statistice se bazează pe respectarea principiilor independenței profesionale, imparțialității, obiectivității, relevanței, transparenței, confidențialității, cost/eficienței ș.a.

În conformitate cu art.13, alin. (1), BNS are dreptul să obțină și să colecteze datele necesare producerii de informație statistică de la toate persoanele fizice și juridice care cad sub incidența prezentei legi.

Biroul Național de Statistică, în calitatea sa de organ central de statistică, este o autoritate administrativă creată pe lângă Guvern pentru conducerea și coordonarea activității în domeniul statisticii.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului 935 din 24.09.2018 cu privire la organizarea și funcționarea BNS, Biroul exercită următoarele atribuții:

- 1) coordonează sistemul statistic național privind dezvoltarea și producerea statisticii oficiale;

- 2) elaborează și implementează strategii de dezvoltare a sistemului statistic național, programe statistice anuale și multianuale;
- 3) elaborează cadrul normativ și instituțional necesar realizării obiectivelor strategice în domeniul său de activitate, precum și mecanismele transpunerii lor în practică;
- 4) efectuează managementul și controlul realizării, în condiții de calitate, a programelor și planurilor statistice adoptate la nivel central și regional;
- 5) armonizează și aliniază indicatorii statistici, metodologiile, metodele și tehnicile aplicate pe plan național cu reglementările și standardele internaționale;
- 6) promovează cultura statistică în societate.

Actele legislative și normative după care BNS se conduce în activitatea pot fi accesate pe pagina oficială www.statistica.gov.md, rubrica Despre BNS (<http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=323&>).

7. Confidențialitatea

7.1. Principiile

Conform art.18 din Legea cu privire la statistica oficială nr. 93/2017:

- datele colectate, procesate și depozitate pentru producerea informației statistice sunt confidențiale în cazul în care permit identificarea directă sau indirectă a respondenților;
- datele confidențiale nu pot fi transmise altor persoane fizice sau juridice;

Conform art.19 al Legii cu privire la statistica oficială nr. 93/2017, producătorii de statistici oficiale întreprind toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În cap. VII al legii nominalizate este stipulat, ca datele colectate, procesate și depozitate pentru producerea informației statistice sunt confidențiale în cazul în care permite identificarea directă sau indirectă a respondenților. Nu sânt considerate confidențiale:

- a) datele care pot fi obținute din surse public accesibile conform legislației;
- b) datele individuale privind adresa, telefonul, denumirea, genul de activitate, numărul de personal ale persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali;
- c) datele ce se referă la întreprinderile cu capital de stat, instituții și organizații finanțate din buget, prezentate la solicitarea autorităților administrației publice.

Conform Legii cu privire la statistica oficială, art. 20, au acces la datele individuale persoanele care, conform atribuțiilor de serviciu, participă la producerea informației statistice, în măsura în care datele individuale sunt necesare pentru producerea acestei informații.

Același articol stipulează, că accesul la datele individuale care nu permit identificarea directă a respondenților poate fi acordat pentru proiecte de cercetări științifice ale căror rezultate scontate nu se referă la unități individuale identificabile, în conformitate cu regulamentul aprobat de autoritatea centrală în domeniul statisticii.

Art. 23 (5) al Legii stipulează că „Informația statistică nu poate fi diseminată utilizatorilor în cazul în care se referă la 1–3 unități statistice”.

7.2. Asigurarea practică a regulilor confidențialității

Întru asigurarea protecției datelor statistice confidențiale în conformitate cu Legea nr. 93/2017, BNS întreprinde toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În conformitate cu Legea nominalizată, personalul producătorilor de statistici oficiale, inclusiv cel angajat temporar, care, conform atribuțiilor de serviciu, are acces direct la datele individuale este obligat să respecte confidențialitatea acestor date în timpul și după încetarea activității în funcția respectivă.

Până la diseminarea datelor statistice, acestea sunt verificate dacă corespund cerințelor de protecție a datelor confidențiale. În cazul dacă datele statistice conțin informație confidențială (vedeți p.7.1)

diseminarea acestora nu este efectuată și se purcede la agregarea datelor la nivelul minim disponibil care asigură protecția confidențialității datelor.

8. Accesul la informație și formatul diseminării

8.1. Accesul la informație

8.1.1. Calendarul de emitere

Anual este elaborat Calendarul de emitere a informațiilor statistice elaborate de BNS.

8.1.2. Accesul la calendarul de emitere

Calendarul de emitere a informațiilor statistice este plasat pe pagina oficială web a BNS

www.statistica.gov.md

8.1.3. Accesul la date statistice

Conform Legii nr. 93/2017, art. 23:

- Producătorii de statistici oficiale sânt obligați să disemineze informația statistică în termenele prevăzute în programul de lucrări statistice și în calendarul de diseminare a informației statistice oficiale.
- Diseminarea informației statistice prevăzute în programul de lucrări statistice tuturor categoriilor de utilizatori se efectuează gratis și în condiții egale de acces sub aspectul volumului, calității și termenelor de diseminare;

Programul lucrărilor statistice poate fi accesat pe pagina www.statistica.gov.md, rubrica **Despre BNS / Acte legislative și normative** (<http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=323&>)

Pagina web a BNS www.statistica.gov.md reprezintă sursa informațională cea mai importantă în asigurarea accesului utilizatorilor la informația statistică diversă, transparenței privind activitatea BNS.

Toate informațiile operative, notele informative, seriile de timp, precum și publicațiile statistice elaborate de BNS se plasează pe pagina oficială.

8.2. Formatul diseminării

8.2.1. Informații operative / Note analitice

Informațiile operative și notele analitice sunt publicate pe pagina oficială a BNS:

<http://www.statistica.gov.md> la rubrica *Comunicate de presă*, conform Calendarului de emitere a comunicatelor de presă.

Comuncate de presa privind activitatea de inovare:

<https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=5882> (pentru perioada de referință 2015-2016)

<https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6541> (pentru perioada de referință 2017-2018)

8.2.2. Publicații

Nu se aplică.

8.2.3. Baze de date/serii de timp

Nu se aplică.

8.2.4. Chestionare/date transmise la solicitarea organizațiilor internaționale

Nu se aplică.

8.2.5. Solicitări de date suplimentare

BNS pune la dispoziția utilizatorilor și informații statistice suplimentare celor disponibile în publicațiile statistice, notele informative, informațiile operative, celor plasate pe pagina oficială web în limita informațiilor disponibile, în corespundere cu Legea nr. 93/2017. Solicitarea poate fi transmisă la sediul BNS, prin poștă, prin poșta electronică moldstat@statistica.gov.md sau online – www.statistica.gov.md rubrica Produse și servicii/Solicitare de informații statistice

http://www.statistica.gov.md/solicitare_informatii_statistice.php?l=ro

9. Referințe (link-uri) utile

9.1. Accesibilitatea documentației privind metodologia

Metodologia este disponibilă pe pagina oficială www.statistica.gov.md, rubrica Metadate / Metadate de

referință (<http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=351&nod=1&>).

9.2. Accesibilitatea documentației privind Rapoartele de evaluare

Rapoartele de evaluare a BNS sunt disponibile pe pagina oficială www.statistica.gov.md, rubrica Despre BNS / Evaluări și opinii despre BNS / Rapoarte de evaluare (<http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=399&id=2739>).

9.3. Accesibilitatea informației privind studiul de opinie al utilizatorilor

Sondajele de opinie ale utilizatorilor sunt disponibile pe pagina oficială www.statistica.gov.md, rubrica Despre BNS / Evaluări și opinii despre BNS / Sondaje de opinie (<http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=399&id=2740>).

9.4. Alte referințe utile

EUROSTAT database	http://ec.europa.eu/eurostat/data/database
UNdata database	http://data.un.org/Browse.aspx
Statistical database of the UN Economic Commission for Europe	http://w3.unece.org/pxweb/Dialog/